

**SLOVENSKÁ KOMISIA
OLYMPIÁDY ZO SLOVENSKÉHO JAZYKA A LITERATÚRY**

***OLYMPIÁDA ZO SLOVENSKÉHO JAZYKA
A LITERATÚRY***

1. ročník - školský rok 2008/2009

O k r e s n é k o l o

Úlohy kategórie C

žiaci 8. a 9. ročníka základných škôl, žiaci tercie a kvarty osemročných gymnázií



PRVÁ ČASŤ - PÍSOMNÁ

Text č. 1

EZOP O JAZYKU

- *Prečo práve jazyk? – spýtal sa filozof Xantus svojho otroka Ezopa, ktorý mal za úlohu priniesť z trhu najlepšiu z najlepších pochúťok.*
- *Čo je na svete lepšie ako jazyk? – odpovedal Ezop. – Jazyk nás všetkých spája, bez neho by sme nemohli nič povedať. Jazyk je kľúčom k vedám, orgán pravdy a rozumu. Vďaka jazyku boli postavené mestá, vďaka jazyku môžeme vyjadriť svoju lásku. Jazykom sa človek poučuje, dozvedá sa, prednáša básne, dorozumieva sa, spieva, dokazuje a potvrdzuje. Jazykom sa vyslovujú slová: matka, milovaná. Jazyk nám umožňuje počuť Homérove verše...*
- *Bravó, Ezop, skutočne si priniesol to najlepšie, čo na svete existuje. Chod' na trh ešte raz a prines to najhoršie, čo tam je, aby som vyskúšal tvoju múdrosť.*
Keď Xantus opäť odkryl misu, nahnevane zvolal: - Jazyk? Chceš byť vari bičovaný?
- *Pane, jazyk je najhorší na svete. Je prameňom všetkých intríg, matkou mnohých nešvárov. Jazyk klame, zatajuje, preklína, zapiera, zrádza, korumpuje. Jazykom hovoríme: zomri...*

(Moravčík, Štefan: *Slovenský spev vtákov*. Bratislava: Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov, s. r.o., 2001.)

Úlohy

1. Vyberte z nasledujúcich jazykových zákonov Petra Gregora ten, ktorý vystihuje myšlienku predchádzajúceho textu:

- a) *Bohatstvo jazyka je priamo úmerné nielen počtu slov slovnej zásoby, ale i množstvu tých, ktorí ho rozdáajú.*
- b) *Znalosť jazyka sa neprejavuje v ovládaní čo najväčšieho počtu slov slovnej zásoby, ale schopnosťou nájsť v nej tie pravé.*
- c) *Jazyk je najzradnejšie ľudské médium: je prostriedkom dorozumievania sa v rovnakej miere, v akej je príčinou nedorozumení.*
- d) *Kto chce zachovať čistotu jazyka, musí dodržiavať jeho pravidlá, ale vystríhať sa aj lži.*

2. Slovo *jazyk* použite vo vetách v pádoch singuláru, ktoré sa v texte č. 1 nevyskytujú.

3. Preštylizujte podčiarknutú vetu v texte č. 1 tak, aby ste namiesto zhodného prívlastku použili nezhodný.

4. Text č. 1 obsahuje protikladné tvrdenia. Dve z nich doplňte:

Jazyk je...

Jazyk je...

5. Prepíšte štvrtý odsek textu č. 1 tak, že priamu reč dáte do úvodzoviek.

6. V texte č. 1 sú použité dve prídavné mená v tvare 2. a 3. stupňa. Napíšte ich v tvare 1. stupňa.

7. Použite nasledujúce slová vo vete v tvare nominatívu plurálu: *euro, rola*.

8. Vyhl'adajte v texte č. 1 štyri dokonavé slovesá, vypíšte ich a utvorte z nich nedokonavé slovesá.

9. Ktoré z nasledujúcich tvrdení nie je správne?

- a) Ezop je autorom bájok.
- b) Bájka neobsahuje ponaučenie.
- c) Hrdinovia Ezopových príbehov sú zväčša zvieratá a veci.
- d) Jonáš Záborský je tiež autorom bájok.

Text č. 2

Maša Haľamová

Elégia

Tak ako vlní
Padajú listy...
Ľutuješ?

Hlavu do dlaní
Polož mi tichú
Múdry buď!

Spomienka raní.
Je večer hmlistý...
Sľubuješ?

Budeme sami
a zlomíš pýchu
v hrdý stud.

10. Báseň z textu č. 2 patrí k:

- a. príležitostnej lyrike,
- b. prírodnej lyrike,
- c. ľúbostnej lyrike,
- d. spoločenskej lyrike.

11. Prirovnanie sa nachádza:

- a. v prvej strofe,
- b. v druhej strofe,
- c. v tretej strofe,
- d. v štvrtej strofe.

DRUHÁ ČASŤ - PÍSOMNÁ

Transformácia textu

Prvú ukážku využite na vytvorenie plagátu, v ktorom budete propagovať potrebu výučby jazykov.

Plagát vytvorte na ďalšiu stranu.



TRETIA ČASŤ – ÚSTNA

Zostav a prednes text na tému JE LÁSKA LEN SLOVO?

Autori úloh:

Mgr. Nadežda Kašiarová

Mgr. Lýdia Verbichová

Mgr. Daniela Petříková

Mgr. Terézia Kralovičová

Recenzenti:

PhDr. Eva Vrbanová

PaedDr. Mária Melichárová

1. ročník Olympiády zo slovenského jazyka a literatúry, úlohy okresného kola kategórie C

Vydal: IUVENTA, 2008

Ďalšie informácie na www.olympiady.sk

Slovenská komisia OSJL